

Asia

Toimivaa ja kestävä Schengen-alue edistävä strategia

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 2.6.2021 tiedonannon toimivaa ja kestävä Schengen-alue edistäväksi strategiaksi. Komissio esitteli strategian oikeus- ja sisäasioiden neuvoston kokouksessa 8.6.2021, ja siitä käytiin alustava näkemystenvaihto. 15.-16.7.2021 järjestettävässä epävirallisessa oikeus- ja sisäministerien kokouksessa keskustelua jatketaan vaihtamalla näkemyksiä erityisesti odotuksista koskien strategiassa todettua Schengenin rajasäännösten uudistamista. Strategian yhteydessä annetusta arviointi- ja valvontamekanismia koskevasta asetusehdotuksesta on laadittu erillinen U-kirjelmä.

Suomen kanta

Suomi tukee kokonaisvaltaista lähestymistapaa Schengenin kehittämiseen ja järjestelmän rakentamista tehokkaan ulkorajavalvonnan, sisäraajatarkastusten puuttumista kompensoivien toimenpiteiden ja Schengenin vankan hallinnon pohjalta. Suomi painottaa jäsenmaiden ja neuvoston keskeistä roolia komission ohella Schengen-alueen toiminnan varmistamisessa.

Jäsenmaiden tulee pystyä turvaamaan vapaa ja häiriötön liikkuvuus niille, joille se sopimusten ja lainsäädännön perusteella kuuluu. Vastaavasti jäsenmaiden tulee pystyä huolehtimaan, ettei vapaata liikkuvuutta hyödynnetä rikollisiin tarkoituksiin tai käytetä oikeudettomasti. Tätä tukee toimivien ratkaisujen löytäminen niin EU:n sisäisen turvallisuuden kysymyksissä kuin maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa.

Suomi pitää tärkeänä, että Schengenin rajasäännöstä kehitetään tavalla, joka mahdollistaa jäsenmaille tehokkaat, oikeasuhtaiset ja nykyistä joustavammat keinot vastata muuttuviin tilanteisiin sekä ulko- että sisärajoilla perus- ihmisoikeuksia kunnioittavalla tavalla. Suomi pitää tärkeänä, että jäsenvaltioilla on jatkossakin mahdollisuus palauttaa, tarvittaessa hyvinkin nopeasti, rajavalvonta sisärajoilleen. Toimien tulee olla oikeasuhtaisia ja välttämättömiä.

Suomi pitää tärkeänä, että rajasäännöstä kehitetään tavalla, joka mahdollistaa myös globaalien terveysuhkien torjumisen sekä ulko- että sisärajoilla. Suomi pitää tärkeänä, että maahantuloon liittyvillä terveysturvallisuustoimilla ja tilanteen sitä välttämättömästi edellyttäessä nopeilla määräaikaikaisilla rajoituksilla pystyttäisiin suojaamaan kansalaisten terveyttä entistä tehokkaammin.

Suomi pitää hyvänä, että EU:ssa pyritään kehittämään keinoja, joilla minimoidaan häiriötilanteiden, kuten terrori-iskujen, laajamittaisen luvattoman edelleen liikkumisen ja pandemioiden haittavaikutuksia vapaalle liikkuvuudelle. Keinoista tulee sopia mahdollisuuksien mukaan etukäteen ja on tärkeää säilyttää jäsenvaltiokohtainen joustonvara.

Schengeniä koskevan sääntelyn tulisi perustua kokonaisvaltaiseen ja neliportaiseen valvontamalliin. Sääntelyssä tulisi asettaa vaatimukset jäsenmaiden toimille kolmansissa maissa, yhteistyölle naapurimaiden kanssa, toimille ulkorajalla sekä toimille Schengen-alueen sisällä.

Suomi pitää hyvänä, että EU:n tavaraliikenteen sujuvuuden varmistamiseksi nk. vihreiden kaistojen järjestelmä vakiinnutettaisiin käyttöön kriisitilanteissa. Poikkeustilanteissa on tärkeää varmistaa, että tavarat ja olennaiset palvelut liikkuvat sisämarkkinoilla. Sisämarkkinoiden hätätyökalun tulee olla huolellisesti yhteensovitettu ja yhteentoimiva olemassa olevien työkalujen ja käynnissä olevien aloitteiden kanssa.

Schengen-alueen turvallisuuden varmistamisessa tärkeässä roolissa ovat tiedon käytettävyys, tietojärjestelmien yhteentoimivuus ja eri tiedonvaihdon menetelmiä koskevan sääntelyn täysimääräinen hyödyntäminen ja kansallinen täytäntöönpano. Sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen vapaan liikkuvuuden alueella edellyttää, että henkilöt kyetään tunnistamaan luotettavasti yhtenevin menetelmin eri jäsenvaltioiden alueilla.

Suomi pitää komission tavoitetta saattaa ajan tasalle ja modernisoida lainvalvontaviranomaisten rajat ylittävää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa koskevaa EU-tason sääntelyä, mm. tuleva EU:n poliisiyhteistyön säännöstö ja Prumin päätösten päivitys, ajankohtaisena ja lähtökohtaisesti kannatettavana. Suomi pitää tärkeänä, että tiedonvaihtoa koskevassa sääntelytoimissa noudatetaan perusoikeuksia ja varmistutaan niiden yhdenmukaisuudesta EU:n tietosuojasääntelyn kanssa, ottaen huomioon erityisesti henkilötietojen käsittelyyn liittyvä käyttötarkoitussidonnaisuusperiaate ja biometrinen tietojen asema erityisenä henkilötietoryhmänä (E 63/2021 vp).

Suomi pitää hyvänä matkustajien ennakkotietojen (API-tiedot) keruun laajentamista kattamaan myös Schengen-alueen sisäiset lennot. Olisi hyvä, että samassa yhteydessä tarkasteltaisiin myös mahdollisuuksia hyödyntää myös muissa liikennemuodoissa kertyvää matkustajatietoa. Kaikissa matkustajarekisteritietojen (PNR- ja API-tiedot) keräämiseen ja jakamiseen liittyvissä mahdollisissa toiminnoissa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, ettei perusoikeuksia, esimerkiksi liikkumisvapautta tai yksityiselämän suojaa rajoiteta enempää kuin on välttämätöntä lainsäädännön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Suomi jakaa komission näkemykset teknologioiden hyödyntämisen tärkeydestä lainvalvontaviranomaisten toiminnan tukemisessa rajat ylittävien uhkien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja torjumiseksi. Tässä yhteydessä tärkeää on perusoikeuksia kunnioittavan, turvallisen ja laillisen tekoälyn kehittämisen edistäminen lainvalvontaviranomaisten tarkoituksia varten. Suomi suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti teknologian käyttämiseen, kun kehitetään toimia, joilla kompensoidaan rajavalvonnan puuttumista sisärajoilta. Samalla tulee arvioida näiden ratkaisujen vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin, esimerkiksi yksityisyyden suojaan ja syrjimättömyyteen ja huolehtia näiden oikeuksien kunnioittamisesta.

Suomi tunnistaa rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa eri EU-virastojen, kuten Frontexin, Europolin ja Eurojustin, tärkeän roolin vastatessa alati muuttuvan toimintaympäristön luomiin haasteisiin. Vahvistettaessa EU-virastoja ja erityisesti Frontexia Suomi pitää tärkeänä, että perus- ja ihmisoikeuksien valvonnan riittävää toteutumista ja toiminnan läpinäkyvyyttä kehitetään entisestään virastojen luotettavuuden ja toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Suomi pitää tärkeänä, että Schengen-järjestelmä sisältää tehokkaat ja kattavat laadunvarmistusmekanismit, joilla sekä varmistetaan toimien riittävä taso, että lisätään keskinäistä luottamusta. Mekanismeissa tulisi huomioida Schengen-järjestelmässä tapahtunut nopea kehitys muun muassa eurooppalaisen raja- ja merivartioston osalta ja arviointijärjestelmän tulisi kattaa myös Frontexin operatiivisen toiminnan arviointi.

Suomi katsoo, että eurooppalainen yhdenmetyt rajaturvallisuus tulee varmistaa tehokkaan monivuotisen politiikkasyklin avulla. Sen toimeenpanoa tulee seurata tarkasti ja sen jalkautuminen niin virasto- kuin kansallisella tasolla tulee varmistaa.

Valtioneuvosto muodostaa kannat tiedonannossa mainittuihin uusiin lainsäädäntöehdotuksiin erikseen, kun ehdotukset on annettu.

Pääasiallinen sisältö

Yleistä

Komission tiedonannossa toimivan ja kestävä Schengen-alueen edistämiseksi esitetään toimenpiteitä, joilla Schengeniä voidaan vahvistaa. Strategian pohjana ovat komission viime vuonna järjestämät kuulemiset Euroopan parlamentin, jäsenvaltioiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Lisäksi siinä on huomioitu marraskuussa 2020 ja toukokuussa 2021 järjestettyjen Schengen-foorumien päätelmät.

Komissio tuo esille, että Schengen-alue, jolla ei suoriteta sisäraajatarkastuksia, on maailman laajin vapaan matkustamisen alue ja osa eurooppalaista elämäntapaa. Alueeseen kuuluu 26 Euroopan maata ja siellä elää noin 420 miljoonaa ihmistä. Schengen-alueella ovat koetelleet muuttoliikekriisi, terrorismi ja covid-19-pandemia, minkä johdosta useat jäsenmaat ovat ottaneet sisäraajatarkastuksia käyttöön. Komissio on aiemmin antanut suosituksia, joilla on kannustettu lisäämään poliisitarkastuksia raja-alueilla vaihtoehtona sisäraajatarkastuksille ja laatinut covid-19-pandemiaan liittyviä suuntaviivoja ja suosituksia muun muassa tavaraliikenteen vihreiden kaistojen luomiseksi rajanylityspaikoilla. Komissio katsoo, että yksipuolisten ja koordinoimattomien toimenpiteiden vaarana on kansalaisten oikeuksien vähentyminen ja Euroopan elpymisen hidastuminen. Niistä myös aiheutuu merkittäviä kustannuksia.

Komissio toteaa, että Schengen-alue edellyttää säilyäkseen yhteisiä toimia, kaikkien jäsenvaltioiden jatkuvia ponnisteluja sekä sitoutumista ja keskinäistä luottamusta. Schengen-järjestelmän perusta on kuitenkin vakaa ja yleisesti jäsenvaltiot noudattavat sen toimintaa tukevia keskeisiä säännöksiä.

Schengen-alueella on tiedonannon mukaan kolme keskeistä pilaria, jotka ovat **1) tehokas ulkorajavalvonta, 2) toimenpiteet, joilla kompensoidaan sisäraajatarkastusten puuttumista** (yhteinen viisumipolitiikka, palauttamispolitiikka, asiaankuuluvat poliisiyhteistyön välineet ja erilaiset tietojärjestelmät sekä niihin liittyvät tietosuojavaatimukset) sekä **3) vankka hallinto**, mukaan lukien tehokas arviointi- ja

valvontamekanismi ja tehostettu varautuminen. Komissio toteaa lisäksi, että vaikka turvallisuuden, poliisiyhteistyön, oikeudellisen yhteistyön ja muuttoliikkeen alan toimenpiteet eivät muodollisesti kuulu Schengenin säännöstöön, ne ovat olennaisen tärkeitä keskinäisen luottamuksen edistämiseksi ja perusvapauksien turvaamiseksi.

Alla on kuvattu tiedonannon mukaisesti kolmen mainitun pilarin ja muiden keskeisten toimenpiteiden edistymistä ja ehdotettuja lisätoimia Schengen-alueen toiminnan ja kestävyiden vahvistamiseksi.

Unionin ulkorajojen nykyaikainen ja tehokas valvonta

Yhdennetty lähestymistapa ulkorajojen valvontaan

Komissio korostaa strategisen lähestymistavan, kaikkien näkökohtien integroinnin ja täytäntöönpanon merkitystä ulkorajavalvonnassa. Komissio tulee käynnistämään Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa keskustelut Euroopan yhdennettyä rajaturvallisuutta koskevasta monivuotisesta strategisesta toimintapolitiikasta. Toimintapolitiittinen asiakirja on tarkoitus laatia vuoden 2021 loppuun mennessä ja tiedonanto strategisesta toimintapolitiikasta annettaisiin vuonna 2022. Lisäksi Frontexin hallintoneuvoston tulisi hyväksyä tekninen ja operatiivinen strategia yhdennetystä rajaturvallisuudesta.

Järjestelmällinen valvonta ulkorajoilla

Frontexin vahvistaminen ja eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvän joukon perustaminen ovat strategian mukaan esimerkki Euroopan yhdentymisestä ulkorajavalvonnan alalla. Pysyvällä joukolla tuetaan ulkorajojen valvontaa ja tehostetaan palautuksia. Joukon tulisi olla kokonaisuudessaan toimintavalmis vuoden 2027 loppuun mennessä. Komissio jatkaa yhteistyötä Frontexin ja jäsenmaiden kanssa eurooppalaisesta raja- ja merivartiosta vuonna 2019 annetun asetuksen täytäntöönpanemiseksi.

Komissio toteaa, että Schengenin rajasäännöstyössä on vuodesta 2017 lähtien edellytetty kaikkien Schengen-alueelle tulevien tai sieltä lähtevien tarkastamista järjestelmällisesti asiaankuuluvista tietokannoista. Tässä on kuitenkin havaittu useita haasteita, mistä syystä komissio aikoo laatia vuoden 2021 loppuun mennessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ohjeet sääntöjen yhdenmukaiseksi soveltamiseksi ja poikkeuksien rajoitetuksi käyttämiseksi. Lisäksi komissio antaa tämän vuoden lopussa kertomuksen järjestelmällisten tarkastusten täytäntöönpanosta.

Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa etenemään seulonta-asetusehdotusta koskevilla neuvotteluilla. Komissio korostaa, että kaikkien toimijoiden tulee kaikilla rajoilla kunnioittaa perusoikeuksia kaikilta osin. Frontexiin on nimetty perusoikeusvastaava ja 40 perusoikeusvalvojaa. Frontexin on tarkoitus antaa lisäohjeita rajatarkastusten ja rajavalvonnan suorittamiseen erityisesti merellä. Seulonta-asetusehdotuksessa esitetään, että jäsenmaat ottaisivat käyttöön kansallisen seurantamekanismin perusoikeuksien suojelemiseksi ja Perusoikeusviraston on tarkoitus laatia tätä varten ohjeet.

Maailman teknisesti edistyneimpiin kuuluvan rajaturvallisuusjärjestelmän täytäntöönpano

Unionin tietojärjestelmiä on kehitetty ja kehitetään tulevana vuosina merkittävästi. Rajanylitystietojärjestelmä (EES) on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 alkupuoliskolla ja Euroopan matkustustieto- ja lupajärjestelmä (ETIAS) vuoden 2022 lopussa. Lisäksi tarkistetun Schengenin tietojärjestelmän (SIS) täytäntöönpano on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2021 loppuun mennessä ja tarkistetun viisumitietojärjestelmän täytäntöönpano vuoden 2023 loppuun mennessä.

Tietojärjestelmien on tarkoitus olla täysin yhteentoimivia vuoden 2023 loppuun mennessä. Komissio toteaa, että tietojärjestelmät voidaan ottaa käyttöön vain siinä tapauksessa, että kaikki maat ovat valmiita samaan aikaan. Tietotekniikka-arkkitehtuuriin tulisi lisätä myös tarkistettu Eurodac-järjestelmä ja komissio kehottaa etenemään sitä koskevissa neuvotteluissa mahdollisimman ripeästi.

Kohti ulkorajoilla noudatettavien menettelyjen digitalisointia

Komissio aikoo antaa vuoden 2021 loppuun mennessä asetusehdotuksen Schengen-viisumimenettelyn digitalisoimiseksi. Lisäksi komissio aikoo vuonna 2023 ehdottaa asetusta matkustusasiakirjojen digitalisoinnista ja matkustamisen helpottamisesta. Näin voitaisiin helpottaa ja nopeuttaa rajatarkastuksia sekä tehdä dokumentaatiosta tehokkaampaa ja turvallisempaa.

Yhteistyö kolmansien maiden kanssa

Komissio toteaa, että ulkorajojen suojaamiseen edellyttää yhteistyötä ja kumppanuutta naapuri- ja kumppanimaiden kanssa. Näiden maiden rajaturvallisuuden vahvistaminen ja ihmiskuljetukseen ja -kauppaan syyllistyvien rikollisverkostojen torjuminen on tärkeää. Komissio aikoo antaa myöhemmin tänä vuonna ihmiskuljetuksen vastaisen toimintasuunnitelman vuosille 2021-2025. Lisäksi komissio painottaa, että EU:n on hyödynnettävä kaikkia sen käytettävissä olevia välineitä kumppanien tukemiseksi, mukaan lukien EU:n virastojen osallistuminen operatiiviseen toimintaan ja teknisen tuen antaminen kumppanimaille. Komissio aikoo antaa jäsenvaltioille suosituksen tilannetietoisuutta koskevien tietojen vaihtamista koskevista mallisäännöksistä sekä laatia uuden mallin asemaa koskevalle sopimukselle ja työjärjestelyjä koskeva mallin näiden maiden kanssa tehtävää yhteistyötä varten.

Toimenpiteet Schengen-alueen vahvistamiseksi sisäisesti sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevat täydentävät toimenpiteet

Turvallisuusuuhkien, myös järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin, ehkäisy ja torjunta

Komissio toteaa, että viime vuosina on toteutettu monia toimenpiteitä vakavan ja järjestäytyneen ja terrorismin torjumiseksi. Komissio on laatinut vuonna 2020 EU:n turvallisuusunionistrategian vuosille 2020-2025 ja antanut sen jälkeen EU:n terrorismin vastaisen ohjelman, järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan strategian ja ihmiskaupan torjuntaa koskevan strategian. Näihin strategioihin sisältyvien toimenpiteiden tehokas toimeenpano on keskeistä Schengen-alueen turvallisuuden parantamiseksi.

Poliisiyhteistyön ja oikeudellisen yhteistyön tehostaminen

Komissio katsoo, että sisäraajatarkastuksettomalla alueella jäsenvaltioiden poliiseilla tulisi olla yhtäläinen pääsy samoihin tietoihin kuin kollegoillaan toisessa jäsenmaassa. Poliisiyhteistyö vaihtelee kuitenkin suuresti jäsenvaltioiden välillä ja kansainvälisesti. Komission näkemyksen mukaan on ryhdyttävä käyttämään järjestelmällisesti sitovia kumppanuuksia ei-sitovien lainvalvontainstrumenttien sijaan. Tästä syystä komissio aikoo antaa vuoden 2021 lopulla lainsäädäntöehdotuksen poliisiyhteistyön säännöstöstä. Lisäksi annettaisiin ehdotus Prüm-päätösten mukaisten tärkeiden tietoluokkien automaattisen vaihdon vahvistamisesta, millä tehostettaisiin ja nopeutettaisiin DNA- ja sormenjälkitietojen ja ajoneuvorekisteritietojen vaihtoa. Komissio arvioi myös uusien

tietoluokkien lisäämisen tarvetta. Komissio katsoo lisäksi, että tulisi mahdollistaa yhteiset operaatiot ja yhteiset partiot raja-alueilla sekä rajat ylittävät takaa-ajot. Poliisiyhteistyön säännöillä selkeytettäisiin myös rajat ylittävien operaatioiden voimankäytösääntöjä.

Komission mukaan matkustajien ennakkotietojen (API-tiedot) ja matkustajarekisteritietojen (PNR-tiedot) käyttöä lisäämällä voidaan parantaa turvallisuutta melko pienin kustannuksin ja matkustajavirtoja häiritsemättä. Komissio valmistelee parhaillaan vuonna 2022 annettavaa lainsäädäntöehdotusta, jolla laajennettaisiin matkustajien ennakkotietojen keruu kattamaan myös Schengen-alueen sisäiset lennot

Komissio kiinnittää huomiota myös eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä joulukuussa 2020 annetuissa neuvoston päätelmissä ja Euroopan parlamentin tammikuussa antamassa päätöslauselmassa esitettyjen toimien täytäntöönpanoon. Komissio aikoo päivittää eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan käsikirjan vuoden 2021 lopulla ja antaa ohjeita kolmansista maista tulevien, mahdollisesti perusteettomien etsintä- ja luovutuspyyntöjen käsittelemiseksi.

Rajat ylittävien tutkinta- ja syytetoimien koordinoimiseksi on komission mukaan tärkeää edelleen kehittää Eurojustin valmiuksia auttaa kansallisia viranomaisia ja perustaa "osuma/ei osumaa"-yhteydet muihin oikeus- ja sisäasioiden virastoihin. Komissio pyrkii varmistamaan oikeudellisen yhteistyön välineiden laajemman digitalisoinnin.

Tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavien järjestelmien tarve: nykyisten ja tulevien teknologioiden hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla

Teknologia tarjoaa mahdollisuuksia rajat ylittävien ja mahdollisten uhkien ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja torjumiseksi. Komission mukaan myös tekoälyn jatkokehittäminen, käyttöönotto ja hyödyntäminen on olennaista, jotta lainvalvontaviranomaiset pystyvät käsittelemään suuria tietomääriä ja pysyvät rikollisten käyttämän teknologian tasalla. Komissio tukee jäsenvaltioita uuden teknologian käyttöönotossa ja käytössä ja aikoo edistää keskusteluja uusien teknologioiden tarjoamien mahdollisuuksien tutkimiseksi, jotta niitä voitaisiin hyödyntää rajatarkastusten vaihtoehtona.

Yhteinen maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikka

Komissio painottaa, että kaikki maahanmuutto- ja turvapaikkauudistuksessa esitetyt ratkaisut edistävät muuttoliikkeen hallintaa, yhteistyötä ja vastuunjakoja ja vahvistavat siten myös Schengen-aluetta. Uudistuksen tavoitteena on korjata ulkorajatarkastusten ja turvapaikka- ja palauttamismenettelyjen väliset puutteet jäsenvaltioissa ottamalla käyttöön saumaton menettely, jota sovelletaan rajoilla kaikkiin rajan ilman lupaa ylittäviin kolmansien maiden kansalaisiin. Komissio on myös esittänyt pysyvää yhteisvastuumekanismia.

Tehostettu varautuminen ja parempi hallinto luottamuksen lisäämiseksi

Yhteisymmärrystä ja yhteistyötä lisäävä poliittinen vuoropuhelu

Komissio aikoo jatkaa Schengen-foorumien järjestämistä, jotta voidaan edistää poliittista keskustelua ja ohjausta Schengen-alueen toiminnasta. Komissio ryhtyy myös julkaisemaan Schengen-alueen tilaa koskevia vuosittaisia kertomuksia.

Varautuminen: järjestelmien nykyaikaistaminen ja mukauttaminen

Komissio pitää tarpeellisena luoda vakaa kehys koordinoitua ja päätöksentekoa varten sekä ulkorajoilla että Schengen-alueella kriisitilanteissa. Komissio aikoo antaa vuoden 2021 loppuun mennessä uuden ehdotuksen Schengenin rajasäännösten muuttamiseksi. Jäsenmailla säilyisi jatkossakin mahdollisuus palauttaa valvonta sisärajoilleen, mutta komissio haluaisi luoda tarvittavat takeet, joilla varmistetaan, että sisärajatarkastukset ovat viimeinen vaihtoehto. Säännöstössä käsiteltäisiin myös EU:hun suuntautuvaa matkustamista rajoittavien toimenpiteiden koordinoitua tarvetta. Komissio antoi 15.6.2021 tiedonannon covid-19-kriisistä saaduista kokemuksista. Lisäksi se antaa teollisuusstrategiaa koskevassa tiedonannossa ilmoittamansa mukaisesti vuonna 2022 ehdotuksen sisämarkkinoiden hätäaputyökaluksi.

Komissio aikoo kodifioida covid-19-pandemiaan liittyvissä suosituksissa ja suuntaviivoissa esitetyt toimenpiteet rajavartijan käsikirjaan. Lisäksi se haluaisi vakiinnuttaa vihreiden kaistojen järjestelmän ja siihen liittyen se aikoo vuoden 2021 loppuun mennessä laatia varautumissuunnitelman, jotta voidaan varmistaa kuljetusalan ja tavaraliikenteen vapaa liikkuvuus ja selkeyttää matkustajaliikennettä pandemiatilanteissa. Komission suositus muuttoliikettä koskevasta varautumis- ja kriisisuunnitelmasta auttaa puolestaan varautumaan muuttoliiketilanteisiin.

Vahvistettu valvonta ja täytäntöönpano

Komissio on antanut strategian julkaisupäivänä asetusehdotuksen Schengenin arviointi- ja valvontamekanismin tarkistamiseksi. Tavoitteena on tehdä mekanismista tehokkaampi, vikkelämpi, joustavampi, strategisempi ja kyvykkäämpi vastaamaan uusiin realiteetteihin ja haasteisiin. Ehdotuksella halutaan myös lisätä synergiaa muiden laadunvalvonta- ja seurantamekanismien ja erityisesti Frontexin toteuttaman haavoittuvuusarviointiprosessin kanssa. Komissio aikoo hyödyntää nykyistä järjestelmällisemmin Schengenin arviointi- ja valvontamekanismin ja rikkomusmenettelyjen välistä synergiaa. Lisäksi se käynnistää vuoropuhelun niiden jäsenvaltioiden kanssa, joilla on pitkään ollut käytössä sisärajavalvonta.

Schengen-alueen viimeistely

Komissio kehottaa neuvostoa ryhtymään tarvittaviin toimiin, jotta Bulgaria, Romania ja Kroatia voivat liittyä alueeseen, jolla ei suoriteta sisärajatarkastuksia. Myös Kyproksen tulisi komission näkemyksen mukaan liittyä Schengen-alueeseen täysimääräisesti, kun sen Schengen-arviointiprosessi on päätetty. Komission mukaan osittaisen pääsyn myöntäminen Kyprokselle Schengenin tietojärjestelmään olisi tärkeä ensimmäinen askel.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä ei ole perussopimuksessa tarkoitettu unionin säädös. Komission tiedonanto ei edellytä päätöksentekoa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU7- ja EU6-jaostojen kirjallinen menettely 30.6.-2.7.2021
EU-ministerivaliokunta 7.-8.7.2021 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Perustuslain 97 § mukainen selvitys (E-kirje)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Tiedonanto ei aiheuta suoria taloudellisia vaikutuksia, mutta siinä luetellaan joukko tulevia lainsäädäntöaloitteita ja muita toimia, joilla voi olla taloudellisia vaikutuksia. Näihin aloitteisiin otetaan kantaa erikseen, kun ehdotus on saatu.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ennakollisia kantoja Schengen-alueen kehittämiseen on määritelty E-selvityksessä E 13/2021 vp.

Lisäksi eduskunnalle on toimitettu seuraavat E-selvitykset ja U-kirjelmät tiedonannossa mainituista asioista.

Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta EU:n järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiaksi 2021-2025 E 63/2021 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi U 28/1021 vp

Valtioneuvoston selvitys: EU:n terrorismin vastainen ohjelma E 15/2021 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission asetusehdotuksista Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) ((EU) 2016/794) annetun asetuksen muuttamiseksi ja Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä annetun asetuksen (EU) 2018/1862 muuttamiseksi U 14/2021 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle: komission tiedonanto, vuoden 2020 teollisuusstrategian päivittäminen – vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten EJ 6/2021 vp

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto liikenteen vihreiden kaistojen päivittämisestä talouden käynnissä pitämiseksi covid-19-pandemian kiihtyessä uudelleen E 154/2020 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista liikenteen poikkeussäädöksiksi covid-19-epidemian oloissa U 16/2020 vp

Valtioneuvoston selvitys: EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistus E 125/2020 vp ja säädösehdotuksia koskevat U-kirjelmät.

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n turvallisuusunionistrategiasta E 119/2020 vp.

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurooppalainen raja- ja merivartiosto U 95/2018 ja UJ 43/2018 vp

Asiakirjat

COM(2021) 277 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Vesa Kotilainen SM/KVY, vesa.kotilainen@intermin.fi p. 0295 488 251

Kia Vertio SM/KVY, kia.vertio@intermin.fi

Berit Kiuru SM/MMO, berit.kiuru@intermin.fi

Anne Lamminmäki SM/PO, anne.lamminmaki@intermin.fi

Tony Everhall POHA, tony.everhall@poliisi.fi

Jani Järäinen SM/RO, jani.jarainen@raja.fi

Tomi Tirkkonen EUE, tomi.tirkkonen@raja.fi

Isabella Paju TEM, isabella.paju@tem.fi

Veli-Matti Syrjänen LVM, veli-matti.syrjanen@lvm.fi

Tuomas Kaivola LVM, tuomas.kaivola@lvm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2021/0574

Liitteet

Viite

Asiasanat	laiton maahanmuutto, oikeus- ja sisäasiat, poliisiyhteistyö, rajavalvonta, Schengen viisumi, Schengenin sopimus, ulkorajat
Hoitaa	OM, SM, UM
Tiedoksi	EUE, LVM, OKM, PLM, STM, TEM, TULLI, VM, VNK, VTV
